

A szegények új városa Santo Domingóban

Felszabadítási teológia és az uralkodók ellenőrzése

A Dominikai Köztársaság fővárosa, Santo Domingo óvárosát tíz évvel ezelőtt gondosan restaurálták a turisták kedvéért, így aztán az európaiak és észak-amerikaiak úgy érzik magukat a Karib-szigetek közepén, mintha egy spanyol kisváros szemlélésében merültek volna el: paloták, templomok, rezidenciák emlékeztetnek a hódítás „ragyogó korszakaira”. Két-három óra alatt végignézik az utcácskák és terek, a templomok és kolostorok ápolt világát, majd a turistabuszok visszaviszik őket a távoli, partmenti szállókba.

A fő tengelytől, a Calle Condétól csak pár lépésnyi távolságra kezdődik a kisemberek, a kereskedők és alkalmazottak Santo Domingója, pár kilométerrel arrébb pedig csatlakozik hozzá a bádognyuhók elviselhetetlen világa. A főváros hárommillió lakosából kétmillió szegénynek számít, ezeknek fele pedig nyomorban él. Az ország gazdagságából csak az oligarchia részesül. Villanegyedeikben a gazdagok elzárkóznak a szegények elől.

A főváros legtöbb lakója így folyóvíz nélkül él. Árammal csak naponta három-négy órára látják el őket. A gyerekek rendszeres iskolalátogatására gondolni sem lehet. Ezek a szelidségükért és barátságosságukért kedvelt emberek azonban többé nem késznek arra, hogy türelmesen elfogadják megkárosításukat. A felháborodott polgárok legutóbb több mint tízezer villanyórát tettek tönkre, mivel az áramellátás egyre rosszabbá válik: miközben a felső réteg presztízsépülete, a Kolumbusz-világítótorony éjszaka fényesen bevilágítja a karibi eget, a szegénynegyedek sötétségbe süllyednek, a legkedvezőbb körülményeket nyújtva a bandáknak, kábítószerek-árusoknak és egymás elleni háborúiknak.

A nép dühe mélyről fakad: az eddigi kormányok minden ígérete, miszerint javítani fogják az életfeltételeket, hazugságnak bizonyult.

Miközben a turisták – köztük évente kerekén 400 ezer német – a napon sütkéreznek, és „all inclusive” a legfinomabb ételek közt turkálnak, vagy felfordulásig isszák – ingyen – a Cuba libre-t, a népet felháborodás tölti el. Évente több ezer ember hagyja el illegálisan az országot, s próbálja meg ósdi halászbárkákon elérni az állítólagos Ígéret Földjét, az amerikai Puerto Rico szigetét; néhány hajótörött legutóbb csak azért maradt életben, mert kétségbeesésükben megették szomjan halt társaik testét.

A gazdag „turistaparadicsomban” élő kétségbeesett emberek csak kevés hozzáértő szövetségesre számíthatnak, mindenekelőtt azokra a szerzetesekre és papokra, akik a szegénynegyedekben gondoskodnak a bázis megszervezéséről. Ebben *Jorge Cela* jezsuita pap játssza a főszerepet; ő a dominikai felszabadítási teológia vezető alakja. *Cela* páter jól ismeri a szegényeket, hiszen egy nyomornegyed plébánosa volt, nyolc éve pedig a „népi mozgalmak” koordinátora. Jelenleg a *Juan Montalvo Tanulmányi Központot* vezeti, s néhány munkatársával megpróbálja kiképezni, de elsősorban összekötni a város mintegy 1500 bázisközösségét. „*Participation*”, részesedés az állam életében, a kultúrában és a szociális biztonságban: ez a vezérmotívuma annak a számos rendezvénynek, amelynek a jezsuita központ ad helyet.

A meglehetősen ronda betontömb egy nyomorúságos negyed közepén található: úgyszólván a szegények akadémiája a megfelelő környezetben. Egy német látogató, aki nem régiben odatévedt, azt kívánta, hogy valamelyik német katolikus akadémia sürgősen lépjen munkatársi kapcsolatba ezzel a „bázisakadémiával”, ahol fiatal szerzeteseket is képeznek, és ahol a jezsuiták *Estudios Sociales* című folyóiratukat és további társadalomtudományi tanulmányokat, ill. népszerűsítő brosrúkat adnak ki.

Az 1500 báziscsoport többsége nem vallási vagy egyházi jellegű, de bíznak a jezsuiták „összehangoló erejében”. A csoportoknak eltérő céljaik vannak: egyesek pedagógiai tervezeteken dolgoznak, mások a nők továbbképzését mozdítják elő, ismét mások a jobb vízellátásért harcolnak. Valamennyiük számára az a fontos, hogy tudatosítsák az emberekben emberi méltóságukat, s azok szemléljék kritikusan a politikusokat. „Az egység erőssé tesz” a kormányzattal szemben, amely inkább gondol saját előnyeire, mint a nép javára.

A bázisakadémia tekintélyes sikereket ért el: Több ezer elkötelezett ember találkozott már egymással a Juan Montalvo központban, s elhatározták a „helyi”, vagyis a szegénynegyedekben folytatandó továbbképzéseket. Új politikai vezetést akarnak kiképezni, olyat, amelyik a bázisról származik, és emberileg érett annyira, hogy fel legyen vértézve a tipikus bűnökkel, a korrupcióval és az „uram-bátyám” ügyintézési móddal szemben. *Cela* páter és társai a civil társadalmat akarják felépíteni. Legalább csírájában megmutatják, hogyan lehet a szegényekkel összefogva új lakásokat építeni: egy építkezési programban már száz, hetven négyzetméteres házat építettek föl a legnagyobb szegénységben élő embereknek, és további hatvanat most építenek. Az állam adja a telket, a szükséges költségeket pedig számos bel- és külföldi támogatótól koldulják össze. Egy nagy akció keretében minden politikai tisztségviselőt megkérdezték, milyen társadalompolitikai távlatuk van. Az elnökválasztást polgári bizottságok felügyelték. Az igazságszolgáltatás és a rendőrség reformjáról rendszeres beszélgetések folynak. Az egész országban megismertetik az egyházi munkatársakat ezzel a „bázisfelkéléssel”. Tiszteletet érdemel az is, hogy legutóbbi körlevelében a püspöki kar a szegények pártjára állt.

Christian Modehn

Forrás: Publik-Forum, 2001/16